

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

În zile de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 și 2 rânduri: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminică

Nr. 52.

PACE ȘI LUMINĂ!...

Pace, coboară-te între noi, că numai așa sufletele noastre vor găsi odihnă, izvor datător de putere întru a învinge greutatea ce ca potop vin împotriva noastră...

Dorința aceasta credem, că este obștească. Pentru-că cine dintre cei buni n'a simțit mâhnire în mijlocul zăruitului de arme, cari nu spre dușmani sunt îndreptate, ci frați vor să repună. Sunt trei ani, de când duhul rău nu mai vrea să piară dintre Români, ci par'că de cele mai multe ori el îi îndeamnă, când vorba e de a faptului ceva.

De ce aceasta? Pentru-că nici până azi n'a pătruns încă în toate sufletele învățăturile sfinte ale Celui, care deși fiu de Dumnezeu a fost, născutu-s'a în iesle și trăit-a între oameni, pătîmînd mai presus de închipuire, numai ca să-i învețe pe oameni a iubi, a răbda și a ierta...

Când dragostea frățescă va prinde rădăcini atât de adânci în sufletul fiecărui Român, încât de dragul păcii să răbde fiecare ocară cea mai grea și să ierte păcatele cele cu voie și fără voie săvârșite împotriva-i, marea va fi atunci și fericit neamul românesc, pentru-că dacă multe am suferit, n'a fost din pricina tăriei dușmanilor, ci a lipsei de înțelegere între noi...

Eată de ce în ziua sfântă a Nașterii Domnului gândurile spre pace să le îndreptăm. „Pace vouă“, a zis Mântuitorul și numai acele neamuri au biruit asupra porților iadului, cari au ascultat și urmat înaltele învățăminte ale lui Isus Christos...

De ce sărbătorile Crăciunului sunt atât de dulci?

Pentru-că însuși firea acopere totul sub lințoliu alb, ca într-o mantie de pace. Toate dorm în natură și cât cuprinzi cu ochii, peste vai și dealuri, dinioară de mișcare și zgomot pline, acum în tăcere adâncă sunt învăluite. Bogatul ca și săracul, petrece liniștit între ai sei. Unul la mese scump și fastuoase, altul în jurul vetrei pentru care numai cu așevoință a putut să-și adune surcele. Dar' fericiti, căci duhul păcii plutește de-asupra tuturor și toți se înalță într'un gând: mărirind pe D-zeu!

Gândul obștesc, gânduri și dorințe ce cari să le împărtășească toți, eată ce noi Românii nu avem totdeauna. Pentru că dacă le-am avea, ar fi peste putință ca de atâta vreme să ne pierdem zilele scumpe în certuri nerăbdătoare, când pe toți aceeași primăjdie mare ne împrejmuiește.

În zilele aceste de senine sărbători să ne îndreptăm deci cu toți gândul nostru spre pace. Să ne iubim, să știm ierta, ear' dacă de răbdare și vorbă, să arătăm că ea ni s'a sfîrșit față de cei cari neamului nostru perire doresc, ear' nu când e vorba de frați!

Numai astfel vom scutura jugul, numai astfel vom ajunge mântuirea. Pace nouă și lumină!

Rușii despre Austro-Ungaria. „Novoje Vremia“, vorbind la locul prim de stărire în monarhia noastră, scrie:

„Revisia constituției în ambele jumătăți ale imperiului austro-ungar a devenit lucrul de neînălțurat, căci constituția aceasta este izvorul de căpetenie al tuturor relelor monarhiei habsburgice“...

Descriind apoi împrejurările chaotice în ambele parlamente, foaia rusească zice:

„În niște asemenea împrejurări nu există rezolvire decât reorganizarea completă de stat a Austro-Ungariei, pe baza federalismului. Parlamentele din Viena și Budapesta, clădite pe dualismul lui Beust, nu sunt și nu pot fi echouri adevărate ale întregii populațiuni din Austro-Ungaria.“

„The Saturday Review“, distinsa revistă engleză publică un articol despre stările din Austro-Ungaria și vorbind despre Români, constată asupra-rea la care aceștia sunt expuși și primejdia în care se găsește Ungaria din cauza resentimentelor firești, pe care trebuie să se aibă Români față cu maghiarii.

Noul Metropolit Român

Ales cu 64 voturi, I. P. S. Sa noul metropolit Ioan Meșianu curînd va fi așezat pe tronul cărui marele Șaguna i-a câștigat atâta strălucire. Întreaga lume românească îi dorește ani mulți de domnie spre binele și fericirea bisericii ortodoxe române.

I. P. S. Sa s'a născut în anul 1828 la Zernești, ear' carte a învățat la Brașov și Sibiu. A fost multă vreme protopop în Zernești, de unde a venit la Arad, nainte cu aproape un pătrar de veac, de când păstorește ca episcop această mare eparhie.

Acum în sărbători va slugi în biserica episcopescă din Arad, ear' peste vre-o 2—3 săptămâni va merge la noua sa reședință din Sibiu.

Deși a împlinit 70 ani, noul metropolit, care așteaptă încă întărirea alegerii sale și din partea M. Sale, se bucură de o deplină sănătate.

O meritată cinste i-a făcut congresul național bisericesc și P. S. Sale Episcopului dela Caransebeș, dlui N. Popea, cărui îi s'au dat 41 voturi, arătându-i astfel cinstea și dragostea ce păstrează acestuia învățat episcop, azi singurul în viață dintre cei cu care Șaguna a început și sfîrșit lupta pentru întemeierea drepturilor noastre bisericești.

In amintirea lui G. Cantacuzino.

În ediția dela 12 Decembrie consiliul de administrație al Regiei Monopolului Statului Românii a hotărît ca drept recunoștință pentru căle a făcut țării și îndeosebi Regiei, cărei n'a fost cel dintăiu director, care a urînit să dat drumul propășirii acestui așezămint, să se facă în amintirea lui George Cantacuzino o placă comemorativă, purtând nume și figura sa în relief. Această placă în bronz sau marmură să se așeze pentru totdeauna în sala de ședință a consiliului.

Altă placă se va dăruia doamnei Elena G. Cantacuzino, soția mult jehitului prieten al Românilor asupriți.

Prigoniri selbatice.

Multe prigoniri au îndurat Românii, dar' ca cea îndreptată acum de curînd împotriva luptătorului neîmficat dr. V. Lucaciu nu s'a mai pomenit.

În data de 22 Noembrie 1898 ministrul Perczel dă poruncă vicișpanului comitatului Sătmar ca toate cheltuielile ce s'au făcut cu aducerea gendarmilor la Șişesci între anii 1896—1898 sub cuvînt că trebuie să păzească pacea tulburată de dr. V. Lucaciu, să le scoată din averea dlui Lucaciu.

Cheltuielile aceste sunt 475 fl. 97 cr. numai pentru anii 1896 și 1897. Cele din 1898 nu sunt încă întocmite.

Eată între altele ce zice ministrul: „Deoarece aducerea geandarmilor a fost trebuincioasă din cauza purtării preotului dr. V. Lucaciu care s'a împotrivit mai marilor sei politici și bisericești, numitul prin aceasta e făcut dator a plăti toate acele cheltuieli.“

Vicișpanul a poruncit și el solgăbirăului, ear' acesta în ziua de 1/13 Decembrie a și înștiințat pe d. dr. Lucaciu ca în termen de 15 zile să plătească suma sus arătată, căci altfel îi va duce totul din casă.

O mișelie mai mare nici că se poate. Stăpînirea a adus sute de geandarmi cari să oprescă pe Români ca la sfînta Marie să se adune în Șişesci, la sărbătoarea hramului bisericii ear' cheltuielile să le plătească d. Lucaciu, cel care fusese impresurat de geandarmi și nici în biserică nu a putut să între.

Dar' în felul acesta se pot ruina toți luptătorii naționali, căci ori ce solgăbirău smintit la cap n'are de cât să ceare chiar miliție, vre-un regiment, sub cuvînt că Românii vreau să facă „revoluție“, ear' cheltuielile să le scoată din averea tot a celor prigonți.

Așa ceva nici în Turcia nu s'a pomenit.

Din Austria.

Anul - Nou.

Deoarece parlamentul n'a fost în stare a vota legile pentru conducerea statului, a intrat în locul lor, pe toate terenele vieții și activității §. 14 al constituției, adevărat ordonanțele împărătești.

În foaia oficială „Wiener Zeitung“, numărul de la 31 Decembrie, 40 pagini sunt umplute numai și numai cu ordonanțe împărătești, date pe baza §. 14, prin care se orînduiesc măsuri pentru conducerea statului, în locul legilor.

Întăiu și întăiu vin cele ce se referă la legăturile cu Ungaria sau pactul economic. O ordonanță împărătească fără contrasemnarea vre-unui ministru, stabilește pe un an cuota Austriei cum era până acum, adevărat 70%; o a două, contra semnată de întreg ministerul, prelungește, tot pe un an, convenția comercială-valamă cu Ungaria. Cât privește al treilea grup de chestiuni referitoare la întreg pactul, anume afacerea băncii Austro-Ungare, a valutei și încă a tot ce se ține de ele, aci o a treia ordonanță prelungește în mod de sine stătător, contractul Austriei cu această bancă, tot pe un an.

În tustrele aceste ordonanțe se spune lămurit, că starea aceasta vremelnică va dăinui numai cu condiția, că și în Ungaria se vor lua tot astfel de măsuri și dispoziții și se va respecta reciprocitatea față cu Austria. Mai departe se dispune, că valabilitatea acestor orîndueli încetează în momentul, când parlamentul ar vota legile respective, sau dacă Ungaria n'ar recunoaște pentru sine obligatoriile contractele ce existau până acum în această privință.

Dintre ordonanțele privitoare la viața lăuntrică a Austriei, cea mai dintăiu vine aceea, care prescrie comptabilității statului cum are să întocmească veniturile și cheltuielile, adevărat bugetul statului pe 1898, căci Reichsrathul nu ajunsese a vota nici această lege; și pune chiar cifrele, anume: la cheltuieli 722 872 831 florini, ear' la venituri 723.111.359 florini.

Ordonanța următoare orînduiește: strîngerea dărilor și acoperirea cheltuielilor statului pe cele 3 dintăiu luni ale anului c. (1 Ianuarie — 31 Martie), „pe socoteala creditului, ce are să se stabilească prin legea bugetară pe anul 1899“.

O altă ordonanță împuternicește guvernul a împărți din vistieria statului 1.600.000 fl. întru ajutorarea ținuturilor bătuite de foamă.

Precum se vede, dar', dincolo a luat domnia un absolutism blând, moderat, cu care lumea pare a se împăca; la orice cas însă este de o mie de ori mai de preferit decât „libertatea“ și „constituția unghurească“. D'aceea, fiind-că stăpînirile unghurești nu voesc să asculte nici o vorbă cuminte, trebuie să ajungă și la noi, în Ungaria, stările până acolo încât nu ei, singuri, de capul lor, să cărmuească țeara, ci pe oare-care vreme, până se face rîndueală, să se scoată și la noi „ordonanțe“ fie împărătești ori regești.

Hoțul de Krivány.

Despre prinderea la Viena a marelui hoț Krivány, pe urma căruia comitatul Aradului va plăti 16 ani de-a rîndul arunc de dare, se scrie următoarele:

La 2 Iulie a plecat din Arad „în concediu“; venise mai întăiu deadreptul la Viena unde a stat și petrecut până la 6 Iulie sub numele seu adevărat, și anume într'un hotel elegant.

Din Viena s'a dus mai întâiu la Hamburg cu 3000 fl., cum zice el; d'acolo călătoria prin Berlin, Dresda, precum și alte orașe nemțești, negăsind nicăiri liniște; pe urmă o apucă spre Elveția și Italia, oprindu-se în fie-care loc numai câte 2—3 zile; se înțelege că sub diferite nume false, precum: Emil Zahel, Emil Zimboni, avea chiar niște documente scrise pe aceste nume, pe care le dobândise dela respectivii, înșelându-i prin anunțuri în ziare, că vrea să le deie lucru, unde pot câștiga bani. Pe temeiul acestor hârtii și îmbrăcându-se totdeauna elegant, i-a reușit să se străcoare în familia fruntaze din acele două țări, ba chiar să-i corespundeze cu multe femei.

Ultimul oraș din Italia unde se oprise, este Locarno; aci, zice, i s'au gătat cei 3000 fl. în 6 luni de zile, și nu mai având din ce trăi, — spune el, dar' se înțelege că e minciună — s'a întors în 12 Decembrie nou la Viena, așa zicând fără bani. Aci s'a sălășluit într'un hotel de rangul al doilea sub numele de Martin Sauter; din ce a trăit până la 31 Decembrie când fu prins, nu se știe, destul că nu s'a găsit la el alți bani decât 45 florini, ce-i tocmai adusesse un hamal de stradă din casa de zălogire, unde băgase rufăria cea de 300 fr., pe care o poruncise și plătitese încă în Iulie și o scoase dela comerciant numai cu o jumătate de oră înainte de a fi înhățat.

Afară de cei 45 fl., s'a mai aflat în buzunarul lui Krivány un revolver cu 6 cărușe.

După ascultare la poliție, el fu predat tribunalului din Viena, care îl va căsădi mai întâiu el, pe vr'o câteva zile pentru-că s'a înscris în hotel sub nume fals; ear' după ispășirea acestei pedepse, va fi adus la Arad.

Dar' unde s'au banii furati? Unde s'au cei 300.000 fl., pe cari i-a dus cu sine? Eată întrebarea de căpetenie ce și-o pune fiecare om; căci de sigur nimeni nu e așa prost de a crede, că Krivány i-a mâncat în acele 6 luni de călătorie, fie că o fi trăit cât de bine. Trebuie așa dar' ca o mare sumă a banilor duși cu sine li-a băgat undeva într'o bancă sub un nume fals, tocmai cu gândul, că-i va scoate el odată, când se va întoarce oare-cum roata. Văzându-se însă din toate părțile strimțorât, nu mai vroi să rabde și se resgândi așa: a se lăsa să fie prins, să capete vr'o 5—6 ani temniță, ear' apoi să și trăiască restul vieții earăși ca domn, ca ceialalți prieteni ai lui din comitat, se poate presupune, că el cum este de isteț, să fie lăsat prins din prostie și în chip așa nodibaciu, adică scoțând rufăria aceea-ce o comandase el însuși în Iulie, dela neguțător? Așa cugetă lumea toată, așa credem și noi.

Că ce va mai eși la iveală când a fi ascultat hoțul aci în Arad, vom vedea.

În momentul de a pune foaia sub asc, primim încă următoarele amănunte:

Eri a sosit la Tribunalul din Aradictul oficios prin care Landensgericht-ul din Viena vestește prinderea lui Krivány precu și mărturisirile lui.

Sensație mare: Krivány a mărturit nu numai, că da, el e hoțul, dară a spus că în afară de cele 300.000 fl. cât s'adecoperit până acum, a mai furat și alți 295.000 florini.

Sunt 16 ani de când fură fără-reo grije, mai ales din averea minorului may. Tribunalul va face azi cerere ofioasă pentru-ca Krivány să fie trimis aici. În oraș se vorbesc multe. Intre altele e un slujbaș de la comitat auzind de prinderea lui Krivány, a perit și el din orăș.

Pe semne se șimte și el amestecul în marea hoție.

NU SE PLĂTEȘTE DAFE.

„Indrumări“. În starea de „ex-let“ ne fiind lege bugetară, în virtutea căreia ar trebui administrată gospodăria statului, adecă veniturile și cheltuielile lui, ar urma ca lipsa aceasta să fie înlocuită prin „ordonanțe“ (rendeletek), precum se face în Austria, sau și în alte state în asemenea împrejurări; de oare-ce pe deoparte constituția ungară nu cunoaște starea „afară din lege“, prin urmare nu prevede pentru un astfel de prilej nici un fel de surregat și cel mai puțin unul cu porecla de „ordonanță“, ear' pe de alta trebile statului totuși trebuie să meargă înainte după oare-care regulă, guvernul, oăndind vorba rău sunătoare de „rendelet“, scoate încetul cu încetul așa zisele „indrumări“ prin care începe a cărmui țeara.

Întâia indrumare a fost „adresată“ de către ministrul de finanțe oficioilor de percepție oprind executarea restanțelor de dări din anii trecuți, pe care guvernul ar fi fost pe deplin în drept să le execute.

Plata primă a dărilor pe anul 1899 dacă bugetul ar fi votat, devine scadentă numai la 15 Februarie, astfel dar' nici în stări normale nu le ar putea executa decât în această dată; pe când astăzi în starea afară din lege cetățeanul nu este dator să le plătească până nu se va vota legea bugetară.

Ministrul de finanțe a publicat în foaia oficială o a doua „indrumare“, datată ca și cea dintâi încă la 28 Decembrie. Ea privește cheltuielile statului, indrumând toate oficioile pe cari li privește, ca plățile statului de ori ce soi să fie executate „ca și până azi“. În cazuri excepționale, se va da o „indrumare“ specială.

Provisornul pactului. În Austria au fost editate la 31 Dec. ordonanțele împărătești (pe baza §. 14) atât privitor la continuarea cuotei pe anul 1899 întreg, în proporția de până ecum, adecă 70/30; cât și privitor la

convenția comercialo-vamală cu Ungaria. La noi însă n'a fost publicat de cât *re scriptul* împărătesc privitor la cuota; pe când în privința continuării convenției guvernul n'a scos până acuma nici un document, fie „ordonanță“, fie „indrumare“, ori de ori-care alt soi. Deocamdata se teme a eși cu așa ceva la iveală, ear' Thun de sigur nu li va face greutăți lui Bánffy, nu li va sli să reguleze cumva această afacere, ci se împacă și așa, potrivit cu zicala: Cine tace, se învoiește!

DE LA PLEVNA*)

Cartierul Domnitorului nostru era în satul Parodim, cale de trei ciasuri pe jos până la Plevna.

Satul e sărăcăcios peste măsură. Bulgarii locuiesc în bordeie; doi-trei turci, cari se găseau în sat, avuseseră niște clădiri de lemn în chip de casă, dar' le-au aprins când s'au apropiat oștirile de Plevna. Prin sat e un singur drum, numai praf în zile bune și noroiu până 'n genunchi în zile cu ploaie. Incolo nimic, nici primărie, nici școală, nici biserică. În vremuri fusesse în sat o biserică de lemn, cât un pumn de mare, dar' acum era numai ruină.

Domnitorul își alesese cea mai bună locuință din sat, casa unui turc care fugise. Era la marginea satului, și avea două odăi, una fără ferestre — asta a fost făcută bucatărie — ear' cealaltă cu două ferestre fără geamuri, lipită pe jos, strimță și scundă, așa cum sunt locuințele țăranilor prin satele sărace. Uși nu erau nici la tindă nici la odăi. Curtea era mărișoară, dar' plină de gunoaie.

Aceasta era locuința Domnitorului nostru a comandantului armatelor dela Plevna.

În ziua sosirii sale, Domnitorul a lăsat să i-se facă o masă în odaie; pe patru pari bătuți în pământ au întins soldații scânduri de brad. Apoi au lipit geamurile cu hârtie, au spălat lavița turcului, ear' mai spre sară au adus un pat de tabără. Astfel odaia era mobilată gata; avea masă, scaune și pat. Chiar în ziua aceea, în odaia aceasta, s'au adunat vr'o douăzeci de generali la sfat, bine înțeleși numai vr'o zece au avut loc în odaie, ceialalți au stat prin tindă, ear' doi au stat afară cu capul vânt pe ferestre.

Mai târziu i s'au adus din Turnu-Măgurele scaune, pat și două mese, una de scris în odaie, și alta pentru mâncare. Pe asta o avea în curte, într'un cort de pânză.

Până a fost vreme bună, Domnitorul cu suita sa — vr'o 40 de ofițeri — mâncau în curte. Când ploua, mâncau cu toții în tindă, se înțelege pe rind, căci abia încăpeau ca vai de ei câte 6 la masă. Ear'

*) Am publicat și noi, că poetul George Coșbuc scrie pentru școala istoria rebelului ruso-român-turc. Articolușul acesta e un fragment din aceea lucrare.

mesele lor nu erau mese de Domn, nici măcar de om cu dare de mână. Măncă din mâncarea soldaților, ciobă și rasol, și câte odată friptură de berbec. Ouă, zarzavat și altele erau aduse în fiecare zi din Turnu-Măgurele, cale de 50 de chilometri. Vorba vine, că erau aduse; în adevăr nu le vedeau cu ochii câte 3—4 zile ear' după ce au dat ploile și zăpada cu viseol, nu le-au mai văzut cu săptămânile.

Au fost zile când Domnitorul a mâncat pâne cu unt, și la a neaz și sara, și nu la masă, ci plimbându-se cu pânea în mână prin odaie. Cam de la sărbătorearea Arhanghelilor, au început să lipsească de toată în tabără, chiar și pânea, și atunci în cartierul Domnitorului s'au scăzut la jumătate porțiunea de pâne, așa că generalii din suita erau buni bucuroși să aibă pâne goală și n'o aveau. Nu era chip să aduci de hranei din Turnu-Măgurele; se prăpădise în zăpadă carele cu merinde, ba muria de frig boii din jug și soldații cari li mânau; ba în urmă — ca vîrf la toate — vîntul rupse podul de peste Dunăre și oștirile erau acum ursite să piară de foame. Prin Bulgaria satele erau pustiite cu totu; după ce de felul lor erau sărace, apoi mâținuseră cu de ale mâncării o sută douăzeci de mii de oameni timp de patru luni.

Țarul Alexandru, care cheltuia pentru hrana sa regulat câte 1000 de lei pe zi, ducea mai bine. Și de aceea Domnitorul nostru, după însuși spusa sa, abia aștepta să fie invitat la masă la țarul, ca să mănânce mai bine, căci răbda de foame. Să nu credeți că masa țarului era masă împărat: erau cel mult trei feluri de mâncare, cu nimic mai bune și mai bogate, cât la un birt economic dintr'un orașel.

Singurul lucru pe care îl aveau cu pînă sos, era vinul. Cei cari fumau, o duceau cu tatonul. Odată, într'un sfat de generali, veni un ofițer repede, scoase manta o ghiulea de tutun, umplută țigări, și o puse pe masă. A fost chiot o veselie între generali, de părea că li fi dat averea lumii, și săriră să îmbrățișe și să sarute pe ofițer, căci nici un om avusese tutun de vre-o câteva zile.

Așa era în cartierul domnesc. În camerele generalilor comandanți era și mai rău.

Ear' ofițerii de front răbdau în rând soldații. N'aveau cisme în picioare, meu în corturi pline de noroiu și rocoji de pâne. Căpitanii și locotenenții, părțile mai mărginașe, mâncau alături soldații porumb fript și la prânz și la seară apoi pâne cu brânză, cât a fost vr'o bună. Ear' după sosirea iernii, au răbdate vitejește și de foame și de frig.

George Coșbuc

Nu mai e pom de Crăciun.

La ce ai mai căzut zapadă?
Că e Crăciun ași fi uitat;
Durerea inimei s'drobite
Adânc eu ași fi îngropat.
Acuma, când te vîd, tu ear'
Pămîntului haină li ești,
Acum din nou lupta cea veche
În inimă îmi răcolești.

De ce cu mîna ta cea albă
Îmi zugrăvești dragul portret
Așa de atrăgător și gales,
Că mă răpește 'nceț, încet?
Mergînd prin stepă pelerinul,
În dorul sîr nețîrmarit,
A lui frumoasă, scumpă țară,
Ca printr'un farmec a zîrit.

Coboară-te, o visiune,
La mine jos acuma vin,
Și mi turbură cu mîna-ți albă
Somnul, care-i de visuri plin;
În trista mea odaie bate

— Nu aștepta ca să-ți mai spun —
Și îmi șoptește cu 'ndrăgire:
„O, vino! sus este Crăciun!“

CARMEN SYLVA.

CRĂCIUNUL ÎN VECHIME.

Crăciunul e una din sărbătorile cele mai mari ale bisericii creștine de toate riturile și cea mai veche din câte are creștinismul. Origina lui se confundă cu origina bisericii creștine.

Se zice că, întâiu și întâiu ea a fost stabilită de episcopul Teslefor, în anul 138. Ziua însă era schimbătoare: când se sărbătorează în Ianuarie, când în Mai. În secolul IV Ciriliu, episcopul de Erusalim, a rugat pe Papa Julia I să ordinaască o anchetă de teologi care să caute ziua adevărată a nașterii Mântuitorului. Teologii au găsit ziua de 25 Decembrie, și de atunci crăciunul se sărbătorește la ziua asta. Carol cel mare al Franciei hotărîse chiar, ca anul să se înceapă din ziua de crăciun.

La început o parte dintre părinții bisericii au tăgăduit data aceasta, dar pe urmă au primit-o.

În veacul de mijloc, în bisericile catolice, sărbătorează Crăciunului era reprezentată chiar în biserici prin jocuri scenice; diferite persoane recitau poezii religioase

lângă eslele improvizate în care se afla Isus Christos, ear' alături Iosif și Maria. Figurile lor erau făcute sau din ceară sau din lemn. Spectacolul acesta a degenerat mai târziu în bufonerie și a fost oprit de autoritățile ecleziastice.

Aceasta este una din legende. A doua e următoarea și care are însemnătatea ei, căci reese că Crăciunul ar fi o serbare mai veche de cât creștinismul.

Eat-o:

Crăciunul este sărbătorează Nașterii Domnului. La catolici numele chiar spune aceasta: Noël la Francesi, Natale la Italiani, vine dela cuvîntul latin natalis (dies), ziua nașterii.

Totuși Crăciunul e mai vechiu de cât creștinismul. Religiunea dragostei, aceea care recunoaște de cap pe divinul Isus, a dat numai altul conținut acestei străvechi sărbători. La Greci Dionisia, la Romani Saturnalia, la vechii Teutoni și Normani cele 12 „nopti sînte“ (Veihnachten) celebrău sosirea solstițiului de eamnă. Poporul se deda atunci la tot felul de veselii neînfrînate și excesive. Azi încă au rămas multe amintiri păgâne în obiceiurile și simbolistica sărbătorilor Crăciunului.

Așa de pildă, bătrînul cu barbă albă care îl vedeți pe toate cromolitografiile ocașie, nu este altul de cât bătrînul turn, sărbătoritul Saturnaliilor romane, Thor, zeul vechilor germani. O rădăcină și mai caracteristică este așa numita priță care joacă un rol foarte însemnat obiceiurile de Crăciun ale multor popoare (și în Moldova). Această căpriță este remășiță directă a Dionisiilor grecești launii, cu țapul de sacrificiu (care a nemele seu tragoniei — cântecul țapului cu Silanus, bătrînul cu barba și poftă țap. . .

În Austria sudică capra se numește Krampus, spaima copiilor. În Hano Holstein și Mecklenberg se chiamă (o derivare din St.-Niclas), în Silesia lor în unele părți ale Germaniei poartă numele de Budelfrau, în Suabia Bertchel, în Babușca, în Italia Befana (corupt din hania).

MOS CRĂCIUN.

Sosit-a earăsi ziua, în care triupă de Tatăl meu să umblu din sat în sat și să fac bucurie oamenilor din lume.

Sunt 1898 ani, de când, întrupat din Duhul sfânt fecioară curată m'a născut și lăptă m'a hrănit ear' prin puterea lui Dumnezeu Tatăl, meu luat'am trup de om, pentru-ca să mântuiesc lumea de păcatul strămoșesc și să învâț pe oameni pentru a se pregăti cu cele de lipsă, nu numai pentru viața vremelnică, ci și pentru cea vecinică.

Trimisu-m'a Tatăl în lume, ca să vestesc oamenilor voia Lui și zeci de ani am stat în lume, învățând toate popoarele cum trebuie să cunoască pe Dumnezeu, cum să se roage Lui, cum să-l mărească și cum să se iubească ele între sine.

Ca toți oamenii muritori, așa și eu, Fiul lui Dumnezeu, n'am putut să rămân pentru totdeauna în lume, ci cu firea omenească a trebuit să gust și eu moartea. — Chemat de Tatăl meu, mers'am n'apoi la deșul, unde împărățesc eu el deopotrivă, priveghind asupra oamenilor din lume și însemnând fapta flește-căruia.

Oamenii din lume nu bucuroși m'au primit și văzut pe acele vremuri.

Cu plânsete și jale, lacrimi ferbinți a curs din ochii mei și dulce maica mea cu amar a lăcrămat și suspinat, când a trebuit să mă despart de lume, văzând cum mă perde și de mine se desparte.

Așa a fost scris, și voia Tatălui meu a fost așa, carele m'a trimis în lume.

De când m'am despărțit de lume, bunul meu părinte în tot anul odată mă trimite în lume, căci din lume sunt și Tatăl meu iubește lumea și pe mine și face voia Fiului lui.

Din voința Tatălui meu, viu în tot anul odată pe lume, dar nu în una și aceeași zi, ci la unele neamuri cu 12 zile mai înainte, ear' la altele cu 12 zile mai în urmă.

Ziua, în care sosesc eu și copiii cei mici și o știu și cu drag mă așteaptă și primesc sub numele de Moș-Crăciun.

Și drept au, când îmi zic: Moș-Crăciun, că mulți ani sunt 1898 ani, și de atâția ani fiind, barba lungă până la brâu mi-a încărunit, picioarele mi-au slăbit, gârbovit de anii cei mulți, dar Tatăl meu-mi dă putere și tărie și în o zi încunjur pământul, bătând la toată casa în fereastră, făcând cunoscut gazdei căsăii, că Moș-Crăciun a sosit și la tot natul aduce câte un dar mic punându-l în fereastră. — Bucuria copiilor, tănărilor și a bătrânilor este de-o potrivă și cu drag îi auzi în sara de ajun cântând colindele lui Moș-Crăciun, ear mănă-zii se veselesc cu toții că Moș-Crăciun a sosit. Mă bucur și eu când văd, că lumea își

aduce aminte de ziua nașterii mele și cu mare bucurie prănuiesc, dar mă supără alte lucruri din lume.

Și cum nu m'ar supăra, că eu, cât în lume am stat, numai lucruri bune am învățat pe oameni, cum să iubiască pe Dumnezeu, cum să se iubească și ajute unul cu altul, să creadă în Tatăl, în Fiul și în Duhul sfânt, să iubească biserica și să o cinstească, să iubească și cinstească pe marii lor, pe împăratul, care îi apără de dușmani, pe toată ceata preotească și călugărească și să nu să sumețască.

Tatăl meu mă întreabă de toate popoarele și oamenii din lume: ce fac, cum se poartă și cum se cinstește între sine.

Numai bine nu pot să spun Tatălui meu, că toate popoarele s'au stricat și anume: nu se închină Tatălui, Fiului și Duhului sfânt, cum cere legea sfântă, biserica o hulăsc cu toate tipurile și icoanele ei, bătându-și joc de ele, nu cinstește pe marii lor, nu se iubesc între sine și unele popoare prea se sumețesc.

Unele popoare în sumeția lor, voesc să răpească dreptul și limba altor popoare și să le înghiță cum le-ar înghiți pământul, altele se despart ele între ele lăpădându-se de datinele strămoșilor lor, lăpădându-se de biserică și școală, făcându-și biserici păgâne fără chipuri și asemănarea lui Dumnezeu.

Oh! și Tatăl meu mult se supără pe astfel de popoare și urte sunt înaintea lui Dumnezeu, că Tatăl meu nu voește să fie numai un popor cu o limbă, ci voește să fie mai multe neamuri cu diferite limbi, care să-l laude și mărească.

Vai de poporul acela, care, el singur se lăpădă de ale sale, de limbă, de biserică și școală, pe acela îl va ajunge blăstămul lui Dumnezeu și păcatul lui nu se va ierta.

Lăpădându-se un popor de biserică și școală, oare ce se va naște în inima lui când clopotele cu glasul lor duios vor chema și vor vesti, că: e ziua pentru rugăciune, să aducem laudă de mulțumire Domnului!

Lăpădându-se un popor de școală, ce va zice atunci, când copilul lui nu va învăța „Tatăl nostru” românește, ci va învăța în o altă limbă străină?

Sunetul clopotelor îți va aduce aminte de credința strămoșască carea o avem către Dumnezeu și biserica Lui, eară școală cu strafarmarea ei îți va aduce aminte de limba dulce și străbună, carea o ai pierdut, și pitulat lângă un perete vei plânge cu amar și te vei căi de faptul tău.

Aceste fapte ale oamenilor din lume foarte mă supără și pe mine Moș-Crăciun când pun capul la toată casa în fereastră

să văd cum mă așteaptă, ca să le las darul cuvenit, dar' ce văd? văd cum unii își bat joc de ziua Nașterii mele și nu se pregătesc cu prânz și colaci, cu nuci și prune ferte ci ca păgânii lucră.

Vai de sufletul lor!

Mult mă supără și aceea, când aud și văd cum unele popoare și mai virtos poporul românesc nu ține la moșile moștenite de la moș-strămoșii lor, nu grijesc de școalele lor; ci le lasă pradă în mâinile străinilor, cari cu timpul nu îi va mai lăsa, ca copii lor să învețe limba românească, limba dulce a maicei lor, ci îi vor sili să învețe în o limbă străină și carea nu o va pricepe. — Acela, cari fac lucruri de acestea, nu sunt mai puțin urțiți de Tatăl meu, decât acela, cari își părăsesc biserica și umblă prin mori părasite făcându-le case de rugăciune și închinându-se la păreții goli și fără semn de icoane.

Oh! și tatăl meu mult se supără, când eu îi povestesc lucruri de acestea din lume cari numai păgânii le făceau neștiind de un Dumnezeu adevărat care a făcut cerul și pământul.

Moș-Crăciun precum întotdeauna, așa și de astădată vă sfătuiește și vă zice: întoarce-ți-vă la biserica voastră străbună zidită de moș-strămoșii voștri, păziți-vă școalele voastre și le țineți, cum le-a ținut moș-strămoșii voștri, și ca de seara lui ajun vă zic: să petreceți ziua nașterii mele, carea să numește ziua lui Moș-Crăciun, în pace, sănătoși întru mulți ani.

Acum plec pe drumul cel mare, către Tatăl meu din ceriuri, care m'a trimis să vă vestesc vouă zi de bucurie și mergând în calea mea, voi să mă opresc puțin în comuna Beba-veche, unde am să le mai zic bebanilor încă odată: „Oameni buni! Fost-ați scriși în cartea Tatălui meu, ca români de frunte și creștini buni.

Apucați pe cale rătăcită și vă abateți de la voia lui Dumnezeu și nu peste mult o să vină împărăția Tatălui meu, când va judeca pe flește care după faptele sale vor să se zele.

Oare cum veți sta voi înaintea lui Dumnezeu și ce veți răspunde voi când veți fi întrebați despre faptele Voastre? Voi cari biserica v'ați urit, școala o a-ți părăsit lăsându-le pradă și nevoind să mai știți de ele.

Ce ar zice moșii-strămoșii voștri când ar învia din groapă, văzând lăcașurile sfințite și ridicare cu multă osteneală, că voi le părăsiți și vă bateți joc de ele?

Nu vă temeți de blăstămul strănepoților voștri cari pomenindu-se că nu au biserică și școală, vor umbla ca paserile rătăcite în marea de pustie și nu vor avea unde să-și plece capul?

S'au Tatăl meu nu atunci se bucură, când îl laudă lumea în mai multe limbi și voi voiți să părăsiți ce Tatăl meu v'a dat.

Întoarceți-vă! Întoarceți-vă până nu trimite Tatăl meu pedeapsă asupra voastră, că Moș-Crăciun vă pofteste binele și fericirea voastră tuturor.

Aștept întoarcerea voastră pe cale bună și vă zic: bună seara lui ajun, și să petreceți ziua lui Moș Crăciun cu toții în pace și sănătoși întru mulți ani.

a. b. c. g. i. m.

Jeluirea Moșilor

Executori în loc de colindători.

Din Vidra.

Dle Redactor!

Mi-se stringe inima de durere când văd cum se pierd obiceiurile, pe care le-am apucat din bătrâni.

La sărbători totdeauna umblau colindători pe la casele creștinilor și-ți era mai mare dragul să ascuți frumoasele lor cântece.

Colindătorii însă în grelele împrejurări în care trăim, nu se mai văd. La casa bietului Român și indeosebi la cea a bietului Moș în loc de colindători de de mult astăzi vin executori, în loc de stea cu hotărârea de pe la comitate și judecătoria, ca să-ți vândă tot din casă și să-l lase pradă foamei, și la tot soiul de lipsuri.

De o vreme încoace executorii s'au apucat să ne vândă și vitulele și tot pe ce pun ochii, numai ca să împlinescă pedeapsa nemiloasă, la care așa de des suntem osândiți, mai ales pentru aceea, că ne aducem și noi câte un lemn de foc din pădurile, care au fost ale noastre, până ce nu ni-le-au luat, cei care nu mai înceată cu luatele.

Așa e Dle Redactor, soarta noastră a Moșilor a ajuns să fie cât se poate de tristă, nici pe deal nici pe vale nu se mai întănește bietul Moș cu norocul.

Gornicii și pădurarii, străini și nemiloși cum sunt, în vremea din urmă tot mai mult să năpustesc asupra bieților oameni. E destul ca să viseze, că cutare a fost în oprit și năpădesc asupra lui și-l globesc, de-și amăresc viața.

În locul dobașului, care mergea în fruntea colindătorilor azi merge pârșarul satului, care bate doba, ca să audă oamenii, că se vinde la cutare purcel, vițele, tot, cucuruz și câte toate ce i-se găsește în casă. În locul ficioarei, care închipuia pe Irod azi ne cercetează adevărații Irozi, executorii, care dimpreună cu alți slujbași ne schimbă traiul în netraiu și ne silește să ne lăsăm casă și masă și să luăm drumurile dealungul.

Când vom ajunge Doamne ca sărbătorile și pentru noi să fie adevărate sărbători, ca și noi să ne bucurăm și să ne veselim, ear' nu să ne întristăm și să ne amărăm, ca acum.

Abonent: 1420

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI”

COLINDĂ DE SEARĂ.

(Din Munți Apuseni ai Transilvaniei)

Îa! scoală-te tu Domn bun!
Domnului Doamne,
Că-ți vin jani de-a lui Crăciun,
Câte unu, câte doi
Și Domnul încă-i cu noi.
Și luăm cu Sănușan.
Da cu ce-s împodobii?
Cu vestmântu-i mōhorit,
Lungu-i lung până 'n pământ,
Pe la poală într'argintă,
Pe la guler înaurit.
Dar' într'ambe d'umerele
Sunt două luceferele,
Dar' în jos pe mânecile
Serise stele mărunțele.
Crucea sfântă 'n mâna stângă,
În cea dreaptă mōr de aur,
Mōr de aur pruncilor
Și crucea bătrânilor.
Și te scoală tu Domn bun,
Și încă și sfeșii
Și sfeșii și sfeșele,
Sfeșii porți să ne deschidă,
Sfeșele faclii să ne aprindă,

Jupănese mese întindă,
Și ne lasă gazdă 'n casă,
C'afară plouă de varsă,
De nu, rămâi sănătoasă
Dela noi cu o colindă,
Dela Domnul cu izbândă.

Noi umblând, noi colindând
Dintr'o casă 'n alta casă,
Da gazdele nu-s acasă,
Că la munții vērșilor. 1)
Oare cum le-om porunci?
Să scoboare jos la țară
Pe scara d'albă de ceară.
Olină 2) cam chitinel, 3)
Ca soarele pe serin
Și luna gomond, 4)
Ca luceferi strălucind,
Ca stelele 'n țelegând.
Muștră-se mai muștră-se.
Trei domni de cei mai mari.
Cine-s aceia?
Unu-i mirul,
Unu-i grăul,
Unu-i vinul.
Miru-și grăia:

1) Vērși—munți înalți
2) Olină—venind
3) Chitinel—încestișor
4) Gomoni—verbi înset și confidențial.

Că io mi-s în mare,
Cu mine făcia-re
Din păgâni creștini.
Grău-și grăia:
Ba io mi-s mai mare,
Din mine-și făciare
Tot colaci și la prinoase
Și prescuri frumoase.
Vinul își grăia:
Că io mi-s mai mare,
Că pe mine mă beau.
Tot grofi și 'mpărăți
Și oameni bogăți.

Doamne Isuse Christoase!
Tu ești noauă zori frumoase
Și raze prea luminoase.
Dela ceru te-ai pogorit,
Dela Tatăl ai venit.
Tatăl sfânt dintru nălțime
Poșta sfântă s'a trimis
Pe Archangelul Gavril
La o sfântă fecioară,
Precum am fost prorocită
Acești proroci de de mult.
Pentru tine, Moș-Adame
Rabdă-și Domnul cine 'n palme,
Că te-ai tins de-ai luat poame.
Pentru a noastră mēntuire
Rabdă-și Domnul rătăciro,

Că ne-a scos dela perire
Și ne-a dus la mēntuire.

El. M. Câmpean.

Părinții fericiți.

Ferice de ei,
Bine i-a fericat:
Hai, Lerumi-Doamne.

Bine i-a fericat,
Trei fieuți le-a dat:

Trei fieuți le-a dat,
Bine i-a învățat;

Pe unul l'a învățat,
Plugărel de câmp:

Altul l'a învățat,
Să fie popă 'n sat;

Pe cel din napoi
Pēcuaru de o;

Cel ce l'a învățat,
Plugărel de câmp;

El sa au venit,
Și el s'au ivit;

Dragostea de mamă.

Numele cel mai sfânt în lume e *mama*. Pentru-că dragostea mamei pentru copii este și ea cea mai gingașe. Sărbătorile Crăciunului îndeosebi sunt închinare dragostei părintești. În această zi adevărată, începând cu palatele și sfârșind la colibele cele mai sărace, pretutin-

deni vezi pe mame, că n'au altă grijă mai mare de cât să facă copiilor bucurii.

Eată de ce dăm azi chipul unei mame tinere, care cu nespūsă dragoste stă lângă odorul scump. „Poartă-te bine, roagă-te lui D-zeu — pare a-i zice — căci Moș Crăciun are să vie cu daruri multe!“.

Din Munții-Apuseni.

Câmpeni, la 18 Dec. 1898.

(Urmare și fine.)

Astfel părintele Ioan s'a îndepărtat poate indignat, — zic numai poate — zicând: că așa ceva și atâta demoralizare nu ar fi crezut că este în biserică noastră; — dar' pe cei ce l'au împedat formal de a-și împlinea chemarea numai decât îi va da în judecată, ceea-ce până azi încă nu se văzu, poate dînsul va fi gândit: judecata cea de apoi atunci va fi avînd drept, însă până atunci rămîne cu blamajul.

Ear' de Consistorul, care l'a trimis ce să mai zici, poate se va trezi când va fi prea tîrziu a la *Dobra*, deoarece ce e ferebere mare. Mai mult nu zic de astă dată.

Să nu creadă On. Redacțiune, că doară cele zise sunt vorbe goale, sunt cu mult mai slabe în realitate lucrurile ca cum vi-le-am descoperit, abea un percent din toate câte s'au pus la cale pentru a batjocori legile și instituțiunile noastre numai pentru scopuri private.

După părerea mea și și a altora, vina principală și păcatul cel mai mare cade asupra Consistorului din Sibiu, care însuși nu respectă legea după dreptate, ci are în vedere căpătuirea, nepotismul.

De altă parte organul cel fidel al Consistorului, protopopul care e vinovat și el deoarece-ce după dînsul fie ori-ce și ori și cum numai să aibă el folos.

În căva deputatul nostru sinodal și congresual dl Dr. Basiliu Preda ca unul, care toate le vede, le știe mai bine decât oricine, căci de când e deputat în congres și sinod 8—10 ani întrepusu-s'a vre-odată cu autoritatea sa să arete răul, să sbiciuiască fără de legile? Ori cât-de-cât dat'a vre-odată semn, că e om independent? Nu, n'a făcut nimica, își vede liniștit de meserie, nu cugăta, că mare răspundabilitate va avea înaintea viitorului, sau doară nu voește cu ori-ce preț a-și strica preșugul cu protopopul? Ca apoi la alte alegeri poate să nu-l mai recomande?

E drept, că cel-ce apără legea în înțelesul cel adevărat al cuvîntului e rău văzut de reverenți — deoarece-ce dînsii numai când pot pescui în turbure se simt bine, — dacă dlui Dr. B. Preda, toate acestea nu-i convin, ci mai bine vrea a fi cât de comod atunci cel puțin nu mai primească a fi membru.

În fine, pe scurt se vă arăt, cum stăm azi cu biserică și fără păstor și cu școala

fără învățător ca ori una ori alta, dar' preotul Ioan Motora e cu ambele.

Înainte de alegerea a 2-ua de paroch Consistorul poate încredința ca alegerea sigur se va face, provoacă pe Motora ca înmediat să se declare că primește post de învățător ori ba? Și dînsul se declară că primește post de învățător și din 1 Septembrie a. c. figurează și ca învățător adevărat e cu două: și preot și învățător, apoi când e stilit a face servicii bisericești, școala rămîne cu copii ori îi mână acasă.

Toate aceste anomalii se întîmplă cu consimțământul protopopului, care își are partea leului fiind toate de el țesute.

De ce Consistorul nu a denumit pe preotul disponibil M. Contes să administreze parochia până la alegerea viitoare? — care sigur se va face ad greacas calendas — deoarece-ce fiind văduva și cu puțină avere trăește din cele mai mari neajunse, nu-și cugetă dnii Consistorialiști cari nu sunt oameni noi, ci vechi și au știut și știu oare din Câmpeni și au auzit destule, ori plîngerile preotului M. Contes — că lesne o astfel de nepăsare față de preoții miseri se poate și asupra lor a se răsbuna?

Mai pe urmă cu școala stăm și mai rău, că ce folos că avem un fond școlar de 30—35 mii florini foarte rău administrat, nu avem învățători calificați; aceia trebuie să o mulțumim protopopului care e la cîrmă ori unde sunt preoți buni, numai la manipularea de averi sunt foarte rei — onoare excepțiunilor. — Se înmulțesc și îmbulzesc copii și copilele de români de la școala de stat, pentru ce? pentru că noi nu ne îngrijim de puteri didactice, ci de interesele noastre proprii, apoi cum să nu meargă la școala de stat românii noștri, când protopopul administrator parochial și învățător I. Motora, ba chiar și domnul deputat sinodal și congresual Dr. B. Preda și dau copii la școala de stat (cel din urmă nepoata): apoi poporeniile le urmează, zicîndu-și dacă căpeteniile noastre află de bine a-și da copii la școala străină, de ce să nu o facem noi? făcîndu-și concluzia ca la a noastră școală, deși e cu 2 învățători și o învățătoare și a statului cu un învățător și o învățătoare și așa copii nu pot progresa.

Aceste sunt în liniamente generale reul ce e la noi mai mare, și dacă cât de curînd nu se va aduce lecuire radicală, Vă asigur că se vor întîmpla astfel de desbinări, cari vor servi spre ruina bisericii și închiderea școlii. Cei-ce au urechi de auzit să audă și să se trezască, până nu e tîrziu.

Ortodox.

Învitare la abonament

Decidem prin aceasta abonament pe Quart. I respective semestrul I 1899 la „TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an . . . . . fl. 10.—
Pe 1/2 an . . . . . „ 5.—
Pe 1/4 an . . . . . „ 2.50
Pe o lună . . . . . 1.—

Pentru România și străinătate.

Pe un an . . . . . franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, avînd o întindere de 8 pagini: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagini.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

Din Bănat.

Lucruri slabe.

Rog a binevoii în ziarul „Tribuna Poporului“ a lua la cunoștință și a publica lucrul trist ce au săvîrșit cassa revisorii neglijenți în comuna Seleus, (comitatul Torontal cercul Alibunar), Fosti cassa-revizori domnii neguțători Ioan Popovici, Andrei Guțiu și dl preot Stefan Popa, au scontrat cassa comunală și documentele, aflînd defraudățiuni și falsificări, au și făcut arătare la protopretor și la tribunal. Venind judele investigator de la tribunal în comună, au și investigat lucrul după placul seu, vîzînd că dnii cassa-revizori au lăsat pe libera voie a judeului, cum au și investigat cassa-revizori provizoric după porunca dlui protopretor Caitar Jenő, e foarte trist lucru că dnii cassa-revizori nu și-au îndeplinit datorința; din cauza că nu au investigat toate documentele cassei comunale ca să dea rezultatul mai bine în

mănuile judeului investigator al tribunalului. Dnii cassa-revizori sunt rugați să binevoască a investiga toate protocoalele și documentele comunei, nu numai dlor au știut să fie mare în gură, și să arunce sîrmanul popor în neplăceri, cari au avea astăzi-măne cu notarul M. Boliianțiu și sub-notarul V. Stancovics, sub notarul cu fostul jude comunal Pau Guezul. Ei au știut la plîngerea sîrmanului sîtean, mai ales acela care n'a fost lingșu la moment au și luat investigațiune, pedepsindu-l cu 5 fl. până la 10 fl., fără de a-l judeca. Este dînsul în vină sau ba, ear' banii încuși s'au dus în fondul lor, ce merită cassa-revizori neglijenți să-i bată bietul popor cu petri sau cu beuția pe uliță, ce încredere le mai pot da bieții oameni, sau cu ce încredere se mai pot apropia bieții oameni cătră dînsii, când pe sîrmanul popor ei conduc în imala cea virtuoasă și acolo ei taie streangurile amurilor ca să nu mai poată scăpa din mănuile celor neîndestulați de toate.

Ilie Rojii,
docinte

De la Sate.

Cil, la 1/13 Decembrie 1898.

Remas în stațiunea Cil vacantă de învățător; — Duminecă la 9/21 Octomvrie s'au întîmplat alegere nouă de învățător. La această alegere cinci recurenți fiind candidați și anume: Georgiu Frugea, Georgiu Grozav, Teodosiu Rafila, Petru Moțiocan și Constantin Lucaci, — alegerea s'a ținut la sf. biserică, poporul fiind tot adunat așteptînd cu bucurie oara de alegere; — astfel după sf. liturgie au urmat alegerea. — Dl Ioan Morariu substitutul scaunului protopopesc, cetînd statutele alegerii cuvenia. . . cu ce drag a-i putut privi asupra acestui popor, când nici o contră, cuvinte rele între ei nu ai putut auzi, și ca frați unul cătră altul un cuvînt au ținut că Petru Moțiocan să fie; astfel dl Moțiocan au reușit cu unanimitate.

Serios lucru cade asupra poporenilor din Cil nu peste mult timp vine știrea de la Ven. Consistor că alegerea de inv. de la ziua 9/21 Octomvrie este nimicită; cauza nimeni nu a știa; — și cine a făcut protestul? — Dl Nicolae Boșcai, amăgînd poporul Cilan și mai cu niște oameni inteligenți din jur, conducîndu-l cum să protesteze; — astfel din întreaga comună 15 dați de rău s'au aflat subscris protestu și, cu dreptul că la alegere a fost o puțină greșeală; — și ce a fost greșeală? Dl Ioan Morariu întrebînd poporul, care pe cine votează, la această întrebare nimeni

La tăicuțul lui,
Și la măicuța lui;

Ca ei să mi-și vină,
Pîn' la cea grădină;

Și ei să mi-și vadă,
Cum mai stau grămadă;

Stoguri peste stoguri,
Vravuri pête vravuri;

Holdele arate,
Și bine lucrate.

Cel ce l'a învățat,
Să fie popa 'n sat;

El că au venit,
Și el s'au ivit;

La tăicuțul lui,
Și la măicuța lui;

Ca ei să mi-și vină,
Și ei să mi-și vadă;

Căți pruncuți în sat,
El au botezat;

Câte fete mari,
Au dus la altar;

Câte sufletele
Au scos din munci grele

Dar' cel de apoi
Păcurar de oi

El că au venit,
Și el s'au ivit;

La tăicuțul lui
Și la măicuța lui;

Ca ei să purceadă,
Și ei să mi-și vadă.

Câte flori pe munte,
Atâtea oi de multe;

Sute miorele
Berbeci printre ele;

Căți 's anglicei,
Atăția berbeci;

Câte viorele,
Atătea miorele;

Oile 's frumoase;
Și tare lăptoasn,

Dar' tăicuțul lor,
Și măicuța lor,

Ei s'au veselit,
Și au mulțumit;

Domnului prea bun,
Sfîntului Crăciun.

Auzită nainte de 45 ani, dela colindătorii
din Petroasa, com. Caraș.

I. Blidariu.

De mult...

De mult nu te-am văzut la geam,
Dar' astăzi te-am văzut,
Așa de palidă erai
D'abia te-am cunoscut.

O jale 'n inimă-mi trăsare.
Cu milă te-am privit
Și zile mult mai fericite
Cu drag-ț-am dorit!

În ochii tei cei visatori
Priveam că 'n nopți senine,
Că 'n ei 'mi este astăzi scris
Negrăitul bine!

Ear' ceriului mă rog acum
S'asculte glasul meu

Ca fericire să-ți trimită
Bunul — Dumnezeu!

Hunedoara.

Nicu.

Sonet.

Aveam și noi o cauză sfîntă
Alături de-un protivnic tare;
Din bun azi n'avem nici o scîntă
Dar' răul stă pe loc mai mar.

Avem eroi de zile grele,
Aveam o taberă voinică
Ș'aveam speranțe frumoșele,
Dar azi, națiune, n'ai nimic!

Urmași, în păsurile voastre
Să nu călcați urmele noastre,
Ce duc de-a dreptul la peire!

Ci roi să pîndeți altă cale,
Și 'n lor de ceartă, prin anale
Serieți a neamului mîrire!

Romănuț Bortoșiu.

afla la alt candidat să voteze, fără i la P. Motiocan; așa dar' dl I. Moinechiand protocolul de alegere fără re, pentru că au încheiat: oameni au oți „present“ și cu unanimitate pe tiocan cu toții îl voesc; aceasta a oată greșeala. — Acum venind timpul doua alegere de învățător ce s'au în- at Dumineea în 10/22 Noemvrie; la tot acei de sus numiți au fost candi- deci după sf. liturgie earăși au urmat rea; din acești cinci candidați: Con- in Lucaci au avut 9 voturi, P. Motiocan ealaltți trei candidați nu au avut nici ot. — astfel P. Motiocan earăși a t. udă meritul dl Boșcai din partea tuturor și pe popor și pe el dl Motiocan, earăși l seu rang, i-a stropit.

Cu toată stima:

Petru Haiduc,
sodal meșterias.

Îrăcarea școlărilor sëraci.

recum în anii trecuți, așa și est- o, de sërăbătorile Crăciunului, bunii tri creștini fruntași, la îndemnul i Dr Nic. Oncu, au contribuit fie- e după puțină și au îmbrăcat șco- l sëraci dela toate școalele popo- române din Arad. Au căpătat: părechi cizme, 30 părechi ghete, cioreci, 28 mantale, 27 talii și 27 hii.

După școle copii se împart astfel: a școala inv. Moldovan, 17, dela ninar 14, dela Stefu 15, școala de 16, Oltean, 12 și școala din sub- iul Șega 16.

În 23 Dec. v., golașii mititei venit toți cu învățătorii lor la 8 e în școala de lângă biserică, unde nitetul parochial în frunte cu di sident Dr. N. Oncu, îi așteptau cu stmintele împărțite după școale. Fiind toți adunați, presidentul Oncu schide sërăbătoarea și citește lista împărțire.

Du câtă bucurie și nerăbdare aș- ta fie-care să i-se pomenească nu- le și sërăși primească hăinițele, pe i cu atâtă dor le strîngeau în ste și le sărutau.

După împărțire părintele Tr. Va- n, paroch și notar al comitetului rochial a ținut o prea frumoasă cu- ntare, atât pentru băieți cât și pen- i publicul adunat, în care a vorbit ieșilor despre mulțumirea și recu- ștința cu care au să fie datori tot- auna față de binefăcătorii lor; iar

publicului i-a mulțumit pentru jertfa adusă. Vrednicul nostru paroch a ter- minat frumoasa cuvântare cu cuvîn- tele Mântuitorului: „Ce ați dat acestor mititei, mie mi-ați dat!“

După aceasta unul dintre școlarii sëraci, a declamat frumos o poezie precum urmează:

Pruncii sëraci.

Sub streșină ntrun cuibușor
Așteaptă bieții pui cu dor,
Să vie maica mai cu zor
S'aline'n cătva foamea lor;
Și să-i acopere puțin,
Să se'nălzească la'l ei sân!

Și sunt flămânzi bieții de ei,
Și sunt golași și mititei,
Au trebuință de-ajutor,
Până vor fi la vrsta lor.
Când poate-ori care alerga
Ca să și câștige hrana sa.

Și rîndunica, muma lor
Ca fulgerul s'avită n sbor
De dimineața de cu zori
Și până seara pe recori,
Prinzînd insecte și gândaci
Pe seama puilor sëraci!

Crescînd ei capătă vestmînt
De la părintele cel sfînt!

Într'o căsuță la un loc,
Pe lângă vatra cea de foc
Stau singuri bieții copilași,
Căci mama-i dusă la oraș,
S'aducă cevași de mîncat,
Și vr'e hăinuță de mbrăcat!

Ajunge mama suspinînd
Și așă pruncii tremurînd
Căci focul mai de tot s'a stîns...
Lî-e frig, și foamea i-a cuprîns!
De mîncat ceva le-a adus
Dar' pe hăinuțe nu s'a ajun-

Și trebuia celor mai mari,
Căci trei din ei erau școlari,
Și de la școală de-or lipși
Oare, cu ce se vor trezi?...
Ei merg la școală zgriburînd...
Mama rămîne lăcrîmînd!..

Vin de la școală copli mulți,
Mai îmbrăcași, și mai desculți,
Și-aleargă toți cu voie bună,
Care mai iute-acas' să spună
Mamei cu sufletu ntrîstiat:
Că el azi haine a căpătat!

Și mama lacrimi a vărsat,
Cînd și-a văzut pruncu nbrăcat
Și sărutînd l'a întrebat:
„De unde haine-ai căpătat?...
„Mamă, de ce tu n'ai venit
„Să vezi pe cei ce ne-au cinstit!
„Sunt toți fruntașii noștri Români
„Cari datu și-au banii din mîni,
„Ca să ne tînză ajutor,
„Să putem face n școală spor.
„O, mamă, de erai cu noi
„Ai fi uitat ori ce nevoi! —

„Și fapta aceasta mult mărează
„Noi n'om uita-o în viață
„Ci cînd la ea vom cugeta
„Pe Dumnezeu îl vom ruga:
„Se Vă dea Voue înmîit
„Ce pentru noi, Voi ați jertfit!“
Nicu Stăjerd,

după care au cîntat în cor mai multe imne de crăciun.

În numele elevilor împărtașiți de binefăcări, a vorbit inv. I. Moldovan mulțumind binefăcătorilor și îndeosebi dlui Dr. N. Oncu și doamnei vîd. Maria Oberenez, cari singuri au dat: 65 fl. (Oncu 25, d-na Oberenez 40 fl.) Dumnezeu să le respălătească tu- tura.

Abonament la „Familia“.

Înceiînd iarăș un an și intrînd în al 35-lea al existenței sale, „Familia“ face apel la spriginul publicului cetitor romă- nesc.

După un trecut atât de lung, este de prisos a mai desvolta programa stăruințe- lor noastre.

Organ al familiilor române, „Familia“ a avut totdeauna drept scop: deșteptarea gus- tului de cetire românească, spre a răspîndi cultura națională.

În urmărirea acestui scop, am căutat să ridicăm din ce în ce mai mult nivelul foii noastre. Condeie ilustre și talente ti- nere ne-au dat sprijinul. Colaboratorii noștri s'au tot înmulțit, încât astăzi numărul lor rece peste cinci-zeci. Cu concursul lor spe- răm a mulțumi toți mai mult așteptarea publicului.

Cu începutul anului viitor dorim a res- punde și la o altă necesitate de mult sim- ptiță în familiile românești, oferind abonan- ților noștri

un tablou istoric național

care pus în cadru are să fie o decoare a ori-cărei case românești.

Subiectul acestui tablou e scos din isto- ria Moldovei, de pe timpul lui Ștefan cel Mare și reprezintă cunoscuta legendă:

„Ștefan cel Mare și aprodul Purice“.

Conform legendei: „Ștefan-cel-Mare, în bățelia ce a avut la Șcheia pe Siret, a bătut cumpănit pe dușmani; dar' cu mare primejdie a vieții lui, căci i-a fost căzut calul în luptă; ear' un Purice aprodul i-a dat calul lui; și Ștefan nu putea ingrabă încalca, fiind om mic de stat. Atunci Pu- rice aprodul i-a zis: „Doamne, eu mă voi face o moviță și vino de te suie pe mine și încalcă!“ Ștefan Vodă s'a suit pe dînsul, a încalecat pe cal și zise lui Pu- rice: „Sarace Purice, de voi scăpa eu, atunci și tu ți-i schimbă numele din Pu- rice — Movilă“. Și a dat Dumnezeu de au scăpat amîndoi; și l-a și făcut boier, armaș mare, pe Purice, și dintr'acei Purice aprodul s'a tras neamul domnesc al Movi- leștilor“.

Pictorul ne arată tocmai momentul, în care — în focul bății — Ștefan-cel-Mare, urcat pe cal adresează acele cuvinte apro- dului Purice, aplecat jos.

Ca execuțiune, tabloul este unul din cele mai reușite din câte avem noi Români: e colorat; o cromolografie a unui exelent institut de arte grafice din București.

Dimpreună cu cartonul are o înălțime de 95 centimetri și o înălțime de 70 cm.; singur tabloul 80 cm. lung și 53 cm. înalt. Abonații „Familiei“ vor primi tabloul acesta.

gratuit

și expedit franco acasă, dacă au răspuns costul de abonament pe anul întreg ori cel puțin pe jumătate au, adăugînd drept des- păgubire pentru plata de transport de la București și până la Oradea-mare, pentru cartonul ce dăm tabloului, pentru speșele de împachetare și franco

O coroană.

Espeidierea se va face îndată ce ne vor sosi exemplarele comandate.

Abonații, cari își fac abonamentele nu- mai pe 3 luni, chiar și dacă le înosec peste tot anul, n'au drept la tabloul acesta.

Alte premii.

Toți abonații noștri își pot comanda la noi: portretul reginei-poete Carmen Sylva în costum național, și următoarele scrieri de Iosif Vulcan: Lira mea, poezii; De la sate, novele; Ștefan vodă cel tînăr, trage- die; Dimitrie Cichindeal, discurs de recep- țione, — până cînd ne vor ajunge exem- plarele. Toate la oaltă cu 1 fl. 10 cr.

„Familia“ va apăre și în anul viitor re- gulat odată pe săptămână, pe o coală și jum. — cu ilustrațiuni și va costa: pe an 8 fl. pe jum. an 4 fl. pe 3 luni 2 fl. Pen- tru România: pe an 20 lei, pe jum. an 10 lei.

Colectanții primesc după al 5 exemplare al 6 lea gratuit.

Oradea-mare, (Nagyvárad) 12/24 Dec. 1898.

Redacția și Administrația „Familiei“.

Poesii populare.

Paulis, la 12 Decemvrie 1898.

Măi badiță d'ingă noi,
Vină să-ți dau buze moi,
Buze moi pe ferestură
Să ști că ți-am fost draguță.

Măi badiță vin la noi,
Să-ți dau buzele moi
Și gurița mea cea dulce,
Că după tine m'oi duce.

Hai, bade, la noi pe seară,
Căci mama s'a dus la moară.
Și tata e la Cuvin
Și noi putem să fugim.

Hai, mândro, cu mine n țară
Să luăm pere și mere,
Că noi vine vom trăi
Cu buzele subțiri
Să furăm pere și nucii
Să trăim cu buze dulci.

Hai, mândro, să ne-venim dragi,
Ca-mîndoi suntem sëraci,
Să trăim cu buze moi

Ca și cei cu șese boi,
Să trăim cu buze dulci,
Ca și cei cu șese junci,
Cu buze subțirele
Ca cei cu șese vișele,
Să fim noi bade tot dragi
Ca și cei cu șese vaci.

Amărâtă-i luna n nor
Ca și mândra cu mult dor,
Amărâtă-i luna n stele
Ca mândra cu multă jele.

Frunză verde de orz
Dragu-mi căsuța n colț,
Cu ferestrele n grădină,
Cu ușa cătră fântână.
Eu șed cu mândra n grădină,
Eu tot șed și mă gândesc
Cum la badea s'îi priteac
Că doi vecini îl pîndesc;
De-ar pîndi pe muma-sa
Eu pe badea' știu purta
Cîndu-i norul prin ocol
Atuncea-i badea cu dor

Frunză verde ș'e lălea
Amărâtă-i mândra mea
Că nu pot merge la ea
Dar pe seară că m-oi duce

Dup'un pic de sîrut dulce.
Frunză verde lobodă,
Tucuti brato gura ta,
Că frumos te ști purta
Cu colop și cu plîntică
Și cu peană șicluită
Șicluită de-a dreapta
Tocmită de Maria.

Culese de Dimitrie Bosneacu.

Legende.

Corbul.

Știm, din Sf. Scriptură, că ce dintăiu pasē- re, pe care a slobozit-o tata Noe din cora- bie ca să aducă veste și semu de a scă- zut ori nu apa de pe fața pămîntului, a fost corbul și că corbul nu se mai rein- toarșe.

Corbul în timpul căt a fost în corabie a umplut de multă groasă și spaimă inima- bîtrînului, căci croncînînd, bîtrînului i-se părea că se rupe corabia, deci alerga ade- seori încoaci și'ncolo prin corabie, ca să vadă ce și unde se rupe, până cînd într'un tîrziu s'a încredințat despre adevărul căr- pării. Chiar de-aceea a trimis mai întăiu

pe corb: ca să se mai revenească o leacă să-i mai treacă din groaza, ce-i intrase în inimă, din croncînitul corbesc.

După-ce a eșit și nu s'a mai relntors, cor- bul se apucase a mîncă mortăciuni de ta- felul, și chiar pentru aceea nu sa mai re- lntors.

Până la potop și până la sfîrșitul pote- pului, corbul a fost alb, așa de alb, încă sclipea ca neaua, de curat ce era; dar' după ce eșiră toate din corabie și după ce și Noe luase lumea n cap, cercîndu-și loc unde să se așeze dinpreună cu familia, a de- de corb mîncînd la un cadavru omeneș și îngreșindu-se de el, mîniindu-se pentru neascultarea de a se reîntoarce și mai adu- cîndu-și aminte și de spaima și groasă ce-i făcuse în corabie, îl blăstămă, zicîndu i: „Ah, sclipire-abi negru precum schi- pești alb!“; — și corbul îndată înegri și sbură în codri pustii, unde trăește pînă azi.

„Corbul clocește iarna și puii lui nu pe eși din găuace până nu îngheată aceea, înghețînd, creapă și puii ies.“ De se înter- plă iarna fără îngheț, „puii pier în găuace.

„Cine pușcă un corb, are să zacă șer- săptămîni întina.“

G. Bodnariu.

Tuturor cititorilor și amicilor nostri le dorim sărbători fericite!

CRISTOS S'A NĂSCUT!

Cu dor l'au așteptat prorocii
Să vină marele împărat,
Și, la plinirea vremii, eată-1!
Din cer coboară, dela Tatal
Prin duhul sfânt, în sin curat...

O stea la Vitleem s'arată,
Din răsărit toți regii vin
In urma iei, și, o, minune!
Când vor să-i facă 'nchinăciune
In iesle vîd fiul divin!

Iera frumos cum om în lume
N'a fost vre-odată!... ochii Lui
Luceau de-atîta 'nțelepciune
Încât cu limba n'o poți spune
Un veac de ani mereu s'o spui!

Și regii cei purtați în purpur
Și bieții ciobanii dela oi,
Alături stat-au la 'nchinare
Și dar adus-au, fiecare,
In suflet buni, de patimi goi!...
In zarea plină de lumină!
S'a rupt al nopții negru tort:
Christos născutu-s'a în lume
Și iadul, la cerescu-i nume,
— Colos cadavru, — zace mort!...

București, 22 Dec. 1898.

Al. Muntean al lui Vasile
Stud. Universitar.

NOUTAȚI

Arad, 5 Ianuarie n. 1899.

Din cauza sfințelor sărbători, numărul cel mai apropiat al ziarului nostru va apărea luni la ora obicinuită

Sălbătăcie. Din Soborșin primim următoarele: Fruntașii poporului din Soverșin, în număr de 41, de Luni 2/I sunt închiși în temnița din Arad pe 8 zile, în procesul intentat de stăpânire acum trei ani în contra lor. In urma înțelepciunii și devotamentului bravului apărător Dr. Ioan Suciu, 12 înși au fost achitați, iar acestor 41 li-s'a redus pedeapsa de la 14 la 8 zile.

Stăpânirea, pentru ca să lă dove-dească și mai mult bunăvoința sa față de ei, s'a îngrijit, ca ei s'ermanii, să petreacă sfințele sărbători în temnița.

Știri personale. D. T. V. Păcățianu, fost redactor la „Tribuna”, care d'un an se dusese în România, s'a întors acum la Cluj, pentru a se supune judecării într'un proces ce i-s'a făcut pentru articolul scris cu prilejul vîrsării de sînge dela Mehadica.

Omorit din... glumă. Oficerii Szabóky și Murvay dela Sopron ca să le treacă vremea, se esersau alături cu sabia, să vadă cine știe mai bine scîma (duelul). La un moment dat Szaboky se repede cu putere asupra lui Murvay, honveaj amîndoi, și împănțează sabia în ochii celuialt oficer în cât arma intră până în creet. Aceasta din cauză că masca de fer a purta pe față se rupsese. Nefericitul oficer a rămas pe dată mort.

Bătrânețe adânci. Primim următoarele: „Aici în Sepreus a răposat o cerșetoare bătrână cu numele — Illés Ana, în etae — se zice — peste 110 ani. Ea nu mai știa spune, câți ani are, nici cum o chemă, a trăit tot din cerșit. A avut mai muți bărbai. In tinerete a trăit mult timp cu un lotru într'o bortă a unui stejar din lună. De naștere a fost jidaneă, și-a lăsat lea

primind a noastră și postind până în capăt toate posturile. Sătenii o cunoșteau sub numele de „grecoița” fiind-că la început neguțatoria. — Acum 3 ani a avut ultimul bărbat, însă fericirea lor nu a durat mult, caci junele după o jumătate de an murise.

Caz de moarte. Din Bucium Sat ni-se vestește moartea junelui Moise Toma, după lungi și grele suferințe, împărțășit fiind cu sfințele taine. Fie-i țerina ușoară.

Petreckeri. Primim următoarele: Invitare la concertul împreunat cu teatru, ce se va arangia de corul vocal gr. cat. din Comloșul-Mare, în sala birtului mare din loc, a 2-a zi de crăciunul românesc, în 26 Dec. st. v. (7 Ian. 1899 st. n.), Inceputul la 8 seara. Prețul de intrare pentru persoană: loc. I. 70 cr.; loc. II. 50 cr.; loc. III. 30 cr. suprasolvirile se primesc cu mulțumită.

— Tinerimea inteligenței române din Făget și giur vî invită cu toată stima la concertul împreunat cu dans ce l va arangia Sămbătă (a doua zi de Crăciun) 7 Ianuarie 1899 st. n. In Hotelul „la Coroană” în Făget. Venitul curat este destinat pentru augmentarea bibliotecii soc. de lectură rom. din loc. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 80 cr., de familie 2 fl. Comitetul Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale publică.

— Primim invitare la producțiunea, ce o va arangia în beneficiu fondului seu corul vocal gr.-ort. rom. din Oravița rom. Sămbătă, a doua zi de Crăciun la 26 Decembrie 1898 (7 Ianuarie 1899) în sala hotelului „Împăratul Austriei din Oravița-rom”. Programul: I. Mița cu clopot, comedie populară cu cântece într'un act, executată de membrii corului. II. 1. Mă-năstirea Putna, cor barb. de Vorubchievici. 2. Oșteanul român, cor mixt de G. Musicescu. 3. Ursita mea, cor barb. 4. Fii României, cor mixt de G. Musicescu. III. După producțiune joc. Intrerea: Locu I. de sezut: 50 cr. (seara la cassă 60 cr.) locu II. de stat 30 cr. Inceputul la 7½ ore seara. Bilete se vînd în prăvăliile dlor: J. E. Ţeran, J. Velcean, G. Bogdan și seara la cassă. Comitetul.

— Tinerimea greco-orient. română din comuna Băzoș invită cu plăcere la concertul împreunat cu petrecere de dans ce-l va arangia sub conducerea dlui Inv. Aureliu Bădescu în favoarea copiilor săraci dela școalele române de aici în 6/18 Ianuarie (în preseara Stului Ioan Botez) în sala de învățămînt a băeților, pe lângă următorul program:

- 1.) Astăzi firea apelor cor quartet mixt
- 2.) „Strba” cor sextet de V. Magdu
- 3.) Statornicia încredință” poezie decl. de coristul Iosif Pigli.
- 4.) „M'as mărta” cor sextet de T. Popovici.
- 5.) „Brăul popilor” cor sextet de G. Musicescu.
- 6.) „Sentinela română” poezie decl. de Trăilă Pătrone.
- 7.) „Lugojana” cor sextet de I. Vidu.
- 8.) „Nevasta care iubeste” cor sextet de G. Musicescu cu acompaniament de fisarmoniu.
- 9.) „Cum se poate cineva îmbogăți?” disertație cetită de Ieftinie Pascu.

Vesuvul în fierbere. Din Neapole se serie că de mai multe zile Vesuvul earăși a început să arunce lavă. S'au și format două văi, pe care curge într'una focul la vale, în largime de peste 20 metri. Din gura vulcanului materia curge cu atăta îmbelșugare, că a ajuns deja până jos la pôle. O mulțime de lume străină, se înțelege: oameni bogăți, aleargă să vadă această minune, care nu s'a mai vîzut dela 1875 încoaci. În deosebi noaptea priveliștea e măreață. Vulcanul aruncă materie arzătoare până în nori.

Mulțumită Publică. Subscrisul vin și pe aceasra cale a aduce sincera mulțumită Stimaului domn Dimitrie Moldovan jude comunal pentru darul făcut de nou înființatei loastre bibliotecii școlare, donând pe seamă ei, întreagă biblioteca istoria populară omână.

Alexă Jianu
Invetător.

Algere. Primim următoarele: In 12/24 Decembrie 1898 a fost alegere de notar cercul a comunelor Leucusești, Cladova, Cutia și Bethlenhâza în postul devenit vacant prin reposarea dlui Lindl Imre. Recurențiau fost vre-o 7—8, jidovi, unguri și — omâni 3, toți au fost puși în candidație, mai a urmă românii se înțelege la propunere dlui fibirău Hirsch Bela, pe lângă toată corteșirile a fost ales bravul tîner roma Ioan Mangiu. Ioan Mangiu e un bun roma după cât știu, e fiu de invetător, deciered, că va ști să-și implinească datorița față de poporul acesta apăsât.

Între cultura poporului. „Gazeta” serie: După multă stăruință din partea zelosului și exemplarului invetător Gavril Aluaș, în comuna curat românească Babța (Sălagiu) s'a constituit în luna lui Maiu a. c. „Societate Junimea”, cu 74 membri ordinari și 1 aorar. De atunci societatea înaintează și fac frumos progres. Are bibliotecă cu un număr frumosel de opuri, cari abia ajung dinmână în mână, atăt sunt de cetite. Societatea ține regulat ședințe lunare, la cari appape toți membrii se presentă și cu această ocaziune li-se țin prelegeri instructive. E trist numai, că tocmai preotul loca, dl Petru Pop, care ar trebui să pre-mergă cu esemplu, foarte rar cercetează ședințele și nu arată față cu nobilele străduințe ale invetătorului interesul cuvenit. Din necire însă, bravul popor, vîzînd că nu ar ce aștepta dela preot, se alătură la vîndnicul invetător și cu puteri unite lucră pentru binele și cultivarea împrumutată. Da, dar Dumnezeu să avem mulți invetători de acestia!

Cugetări.

Nici o proză nu se citește așa cu ușurință, și așa de plăcut ca proza franceză. Scriitorul frances înlănțuiește cugetările în ordinea cea mai logică și în general cea mai naturală și le supune astfel succesiv cititorului, care poate să le aprecieze comod și să consacre flecăreia atenție în mod exclusiv. Germanul din contră le împletește într'un period încalcit și para-încalcit, pentru că vrea să spună șase lucruri de odată, în loc de a le presenta unul după altul.

Regele, în loc de „Noi prin mila lui Dumnezeu” ar putea să zică mai just: „Noi din două rele cel mai mic”. Căci fără regi lucrurile n'ar ști să meargă: el este cheia bolței edificiului, care fără el s'ar prăbuși.

Schoppenhauer.

Repriviri economice:

Piețele fiind în decursul săptămînei slab cercetate cerealele s'a vîndut cu următoarele

Prețuri:

Grâu: s'a vîndut cu fl.	10.20—10.25
săcară:	8.—8.15
Orz:	6.10—6.40
Ovăș:	5.70—6.10
Cucurus (porumb) vechiu	5.55—5.60
„ nou	4.50—4.60

Prețuri cu term'n.

Grâu pe Martie	9.72—9.78
„ „ Aprilie	9.57—9.59
Săcară: „ Martie	8.27—8.29
Cucurus: pe Maiu	4.89—4.95
Ovăș: pe Martie	5.89—5.90

Diverse:

Făină:

No	0	1	2	3	4	5	6	7
1.	16.80	16.20	15.60	15.—	14.80	13.70	12.40	10.20
7 și jum. 8								
8.—	5,70							

Făină: de săcară:

No, 00	0	0I	I	II	III
—	14.—	13.50	13.—	12.60	11.50 10.—

Tărițe fine fl. 4.— comune fl. 4.—

Meiu (măl. măr.) Nr.	0	1	2	3	4
	11.75	11.75	10.25	10.25	9.50

Fasole albă s'a vînd. cu fl. 6.75—7.25 100 kl.

boabe rot.	6.50—6.75
Lințe fără gărgărițe	10.—16.—
Mac	33.—35.—
Semăntă de cânepă	11.—11.50
Chim	26.—28.—
Unsoare de porc	53.50—54.—
Slănină	47.—48.—
Prune 80/85 bucăți bosniece	fl. 7.50
„ 95/100	5.25
„ 115/120	4.20
„ 80/85	sărbești 7.25
„ 95/100	5.—

Semințe:

Trifoiu roșu: recoltă de 97 cu fl. 40.—43.—

„ „ „ 98 „ „ 46.—52.50

Lucernă: ung. „ 97 „ „ 40.—46.—

„ „ „ 98 „ „ 52.—58.—

In: după calitate „ „ „ 10.—10.25

Ulei de napi „ „ „ 33.50.

Petroleum american rafinat fl. 23.— 100 kl

„ rusesc „ „ 20.50 „

„ de Orșova „ „ 19.50 „

„ de Brașov „ „ 18.25 „

Spirit grob pentru rafinat fl. 17.75

Lână: de vară „ „ „ fl. 92.—93

„ vîntăz „ „ „ 85.—86

„ albă „ „ „ 95.—108

Pei lucrate:

prima Einsatz-Terzen	10—13 Kl	fl. 144.—146
„ „	14—20	148.—150
„ Zweisatz	20—22	133.—135
„ Dreisatz	23—24	142.—144
„ „	25—30	145.—146
„ de bivol	22—26	122.—125

Dr. Sterie N. Ciureu. X Pelikangasse — Nr. 10, Viena. Consultațiuni cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Poșta redacției.

Fidelio, București. Trimitte. Cu plăcere. **Nereanțului.** A sosit tîrziu pentru N-rul de azi.

Nicu. Hunedoara. S'au primit. Când va veni rîndul.

X. Cămpeni. Stăruim a crede, că toate se vor îndrepta. Cereți numai ajutorul d-lor dr. V. Preda și dr. Zosim Chirtop. Li știm cu bune sentimente naționale. Desigur ei vor da, la tot ce e bine și folositor, spriginul lor valoros. Fie pace și unire, că bine numai așa se poate săvîrși. Nu-l credem nici pe dl protopop așa de nepăsător, în cât la cele bisericesti și școlare să stea d'o parte.

ULTIME ȘTIRI

Krivany osândit.

Viena, 5 Ianuarie.

Judecătoria din suburbiul Iosefin a osândit pe Krivany la 14 zile arest pentru-că a stat în oraș spunînd nume fals. După-ce și va fi făcut această pedeapsă, va fi trimis la Arad.

Din Dietă.

Budapesta, 5 Ianuarie.

In ședința de eri Hodossy a ținut o vorbire arătînd, că ne mai fiind acum lege care să silească pe cetățeni a plăti dîre, cei cari plătesc, potrivit unei legi vechi, săvîrșesc un fapt care în trecut se pedepsea cu pierderea omeniei și a cinstei și cu darea afară din societate a oamenilor de treabă.

Impotriva lui Bánffy s'au aruncat earăși cuvinte grele.

Editor: Aara Popovici-Barciuanu.

Redactor responsabil Ioan Russu Siriana.

1899

Abonamentele se primesc numai pe un an întreg anticipativ solvite.

1899

Dorind de a prezenta publicului frumosele noastre constume naționale din părțile locuite de români și lipsindu-ne mijloacele materiale de a trimite turiștii fotografi la fața locului, apelăm la sprijinul dragăștelor L. soare ce au abonat foaia noastră de a Dlor în costum național și 5 coroane bani, pentru care sumă noi în schimb le vom face și trimite câte 24 portrete frumoase executate pe carton de lux și ne vom înfrumuseța și foaia cu câte un astfel de drăguț, portret, ear la finea anului ne vom putea lauda, că avem o frumoasă colecțiune a frumusețelor noastre.

Pe anul 1899 va apărea numai **una singură edițiune**

(nu două ca până acum) din

„Revista Ilustrată“

Foie enciclopedică literară în mărime de 2 coale de tipariu, p.us una învelitoare elegantă și va costa pentru Austro-Ungaria 6 fl., — Pentru România și străinătate 17 Fr.

Din REVISTA ILUSTRATĂ de pe anul I. mai avem unele exemplare complete și le vindem cu un scăzământ de 10% dela prețul lor. De asemenea avem un mare număr de

ILUSTRĂȚIUNI ȘI PORȚRETE

de interes național executate pe carton de lux foarte frumos — o adevărată podoabă pentru casa fiecărui Român și vindem bucata numai cu 25 cr. v. a.

Manuscrisele și banii de prenumerațiune sunt a se trimite la administrațiunea REVISTEI ILUSTRATE în Sajó-Solymos. u. p. Nagy Sajó.

Voci din Public.

Din miile de aprețieri ce le avem la mână lăsăm să urmeze acestea trei:

Dlui Ioan Baciu, editor la revista ilustrată în *Șoimus*.

Am primit broșura a II-a din frumoasa a D-Voastră Revistă, cuprinsul ei mi-a aprins mai mult dorul de scumpa mea patrie, de consătenii mei Selișteni. Dar m'a intristat lipsa broșurei I. de este vre-un greu în bani vii restitui.

De s'a epuizat broșura I. hârtie ordinară în schimbul diferinței trimiteți-mi broșura I. hârtie de lux. Vă voi mai face abonamente.

18/III 1898.

D. Poppa Sălișteanu.

Prea onor. *Dle Baciu!* 261 1-3

Am primit „Revista Ilustrată“.

Numărul de probă a făcut o impresie de tot plăcută asupra mea. Vă gratulez deci din inimă la ideea salutară de a eda o foaie ilustrată, cred că ea va fi îmbrățoseată de toți Românii știutori de carte cu mare căldură și cu inima drăgălașă. Mă abonez pe un an la ediția de salon.

Cernăuț, 7/III 1898.

Dr. Ioan Păscan preot gr. or.

An die Redaction der „Revista Ilustrată“ in

Als ich heurigen Sommer einen Touristen-Ausflug nach Odessa machte, fand ich eine interessante und schöne Nummer der „Revista Ilustrată“ in einem Bisritzer Caffeehause vor und notirte mir deren Adresse auf. Haben Sie, bitte, die Güte, mir eine Probenummer davon zu senden.

Ergebenst

Hatvan 22/X 1898.

Arpad v. Jengy Szabo.

Dorind de a înfrumuseța foaia noastră cu portretele inteligenților noștri dela oraș și dela sate în toată țara, am apelat la sprijinul Dlor și noi în schimb le vom da câte 24 portrete xilografice pe carton de lux, vom înfrumuseța și foaia noastră cu câte un portret de societate, născându-ne de a face cunoscută înțelegerea lumii românească publicului reditor și înlesnind prin prețurile mijloacele de a putea publica cu limpezime și claritate în revista noastră, și Dilecșilor noștri, etc.

1899

Colectanții primesc tot al 6-lea exemplar gratis.

1899

Fondată la anul 1830.

COMPACTORIA LUI ALOIS WELSER

in Arad, piața libertății Nr. 3.

Se recomandă publicului românesc din Arad și jur.

Primește tot soiul de lucrări ce tale în specialitatea compactoriei. — Toate comanda se execută prompt și iute.

Prețurile cele mai moderate. 247 6—

Fondată la anul 1830.

Aurire pantlică

Tipărire aurită.

„CONCORDIA“

societate comercială pe acții, Sibiu.

FILIALA IN FĂGĂRAȘ EN GROS ȘI DETAIL.

Depozite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale

Zahar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul, chocoladă și cacao, ciaiuri (thea) veritabile și bisquits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba, cognacuri adevărate franțoești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr litru în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira Oporto și Xeres, champagne franțoească adevărată precum și indigenă. Liqueururi străine și din țeară. Tuică bătrână, sligovită, tescovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista“. Halva. Luminări de ceară, stearină, parafină și șeu. Singurul deposit al fabricii de luminări și stearină Moessner & Mersing din Galați (România)

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet, barchet de vară (de vară și de iarnă)

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon Oxford, Croton Pânzături.

Bumbacuri de impletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Mătăsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Muhlhausen i/E, cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști Gulere mangete și crava'e

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

JULIU LAZAR

Prăvălie de coloniale, delicatose, de teă, rum și de vinuri.

La „Leul verde“

RAD piața Andrassy Nr. 19 (in edificiul Hotelului Central).

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 344.

cu onoare a aduce la cunoștința onor. Public, că mi-am

t prăvălia cât să poate de bogat din cele mai vestite

de coloniale și delicatose și voui servi pe onor. cum-

pt cât se poate de prompt și ieftin.

Ce bune calități de: cafea uba, Java, Mărgăritar și Mocca.

Cele soiuri de teă rusească, și chineză. Ananas englez veritabil, rumuri: Jamaica Cuba, și Portorico,

uri de teă: Peak freau, Cabos și Schmidt.

Tot soiul de vinuri proaspete. Șunci fierte și crude din Praga și Cașovia. Cărnățării dela Cluj, cărnățării dela Debrețin și slănină de dessert.

Brânzături Ementhaler și dela Debrețin.

Cașuri și brânzături de dessert de Ementhal, Groji, Gorgonzola, Strachin Roquefort, Hagenberg, Lindenhof Herbenstorf, Romadom.

Diferiți pește mare și proaspeți, sardele englezești și pești de conservă.

Champagnia de France: Mum Heitschek, Monopol Champagne ungurească: Törley, Preda și Huba.

Vinuri de masă și desert.

Cogneacuri finești, Martell, Matignon, Morntin Rémy

CURM. MALAGA ȘI POAME ZAHARISATE.

Chocolată hard, Küfferle și din Fiume

Mere de desert. le mai excelente și alte soiuri de poame.

Casta. onii italiene, de cele mai mari.

Zaharie între pomii de Crăciun

La comanda de orice nimie nu se ia pentru impachetare.

La dorință, poate să vă onoreze cu cât se poate mai dese

comande, cu deosebită stimă: 152 5—

JULIU LAZAR.